

Cicle Formatiu grau mitjà	Any: 2024/2025
Especialitat: Assistència al Producte Gràfic Imprès	Curs: 2º
Assignatura: Història del disseny gràfic	
Professor/a: Anna Andrés Devesa	Hores setmanals: 3
Mail: andresae@easdalcoi.es / ae.andresdevesa@edu.gva.es	

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

1. Introducció al mòdul formatiu
2. Objectius
3. Continguts
4. Planificació i temporització
5. Metodologia
6. Avaluació
7. Activitats extraescolars
8. Recursos
9. Bibliografia

---

1. Introducció al mòdul formatiu

Marc normatiu

Identificació del títol:

- Denominació: Tècnic d'Arts Plàstiques i Disseny en Assistència al Producte Gràfic Imprès.
- Nivell: Grau mitjà de les ensenyances professionals d'Arts Plàstiques i Disseny.
- Duració total del cicle: mil sis-centes hores.
- Família professional artística: Comunicació gràfica i audiovisual
- Referent europeu: CINE-3 (Classificació Internacional Normalitzada de l'Educació).

Normativa aplicable:

- Reial Decret 1436/2012, de 12 d'octubre, pel qual s'estableix el títol de Tècnic d'Arts Plàstiques i Disseny en Assistència al Producte Gràfic Imprès pertanyent a la família professional artística de Comunicació Gràfica i Audiovisual i s'aproven les corresponents ensenyances mínimes.
- Decret 177/2014, de 10 d'octubre, del Consell, pel qual s'estableix el currículum de les ensenyances artístiques professionals corresponents al títol de Tècnic d'Arts Plàstiques i Disseny en Assistència al Producte Gràfic Imprès, pertanyent a la família professional artística de Comunicació Gràfica i Audiovisual, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

Professora: Anna Andrés Devesa

Assignatura: Història de la imatge publicitària

Identificació del mòdul formatiu:

- Denominació: Història del Disseny Gràfic.

Presentació

L'esmentat Decret 177/2014, de 10 d'octubre, del Consell, estableix en el seu punt 4 de l'annex I, el currículum de les ensenyances artístiques professionals corresponents al títol de Tècnic d'Arts Plàstiques i Disseny en Assistència al Producte Gràfic Imprès. El mòdul formatiu d'Història del Disseny Gràfic té assignades un total de 75 hores lectives, distribuïdes en 3 sessions setmanals al llarg de 2n curs. La finalitat del nostre mòdul és la de proporcionar un bagatge de referents històrics, culturals i artístics al voltant del món del disseny gràfic suggeridor, ordenat i suficient per completar la formació de treballadors que reben encàrrecs individuals o exerceixen en equips professionals en impremtes, agències o departaments de disseny gràfic, editorials o qualsevol altra institució o empresa que requereix productes impresos de comunicació gràfica.

---

2. Objectius Pedagògics.

Els objectius que l'annex assenyala per aquest mòdul són els següents:

1. Comprendre els conceptes i llenguatge visual del disseny gràfic i de les seues diferents manifestacions.
2. Conèixer els orígens i l'evolució del disseny gràfic i la seua relació amb l'entorn sociocultural.
3. Analitzar el recorregut històric, formal i tecnològic del disseny gràfic i identificar autors significatius.
4. Diferenciar les principals tendències històriques del disseny gràfic, els seus representants i realitzacions.
5. Analitzar productes de disseny gràfic basant-se en els coneixements historicoartístics i les seues característiques tècniques, tecnològiques i comunicatives.
6. Valorar raonadament les aportacions del disseny gràfic a la cultura visual contemporània.

---

3. Continguts

Segons el DECRET 177/2014, de 10 d'octubre, del Consell, pel qual s'estableix el currículum de les ensenyances artístiques professionals corresponents al títol de Tècnic d'Arts Plàstiques i Disseny en Assistència al Producte Gràfic Imprès, s'estableixen els següents continguts:

1. Concepte i manifestacions del disseny gràfic. La comunicació visual. Anàlisi formal.
2. El producte gràfic en relació amb el context historicoartístic.
3. Recorregut per l'evolució històrica, tècnica i estètica del disseny gràfic. Manifestacions més significatives. Tendències i autors rellevants.
4. Evolució del producte gràfic imprès en els diferents àmbits del disseny gràfic.
5. Influència de les tendències artístiques actuals, les noves tecnologies i els mitjans de comunicació en els aspectes formals, expressius i comunicatius del disseny gràfic.
6. Tendències, autors i aportacions significatives del disseny gràfic contemporani.

Unitats didàctiques

- Unitat Didàctica 1: Introducció al disseny gràfic. Origen de la civilització i de la comunicació visual intencionada. Visió panoràmica de la comunicació visual en l'art del món antic. Aparició del món paleocristià i medieval.
- Unitat Didàctica 2: El renaixement gràfic. Imprenta de Gutemberg. La il·lustració de llibres.
- Unitat Didàctica 3: La imatge gràfica al món contemporani: la Il·lustració i la Revolució Industrial. Segles XVIII i XIX.
- Unitat Didàctica 4: Disseny gràfic a la primera meitat del segle XX. L'època daurada del cartell.
- Unitat Didàctica 5: El disseny gràfic després de la Segona Guerra Mundial. L'època del Pop. La postmodernitat. Panorama de tendències i professionals en l'actualitat.

4. Planificació i temporització.

OBJECTIUS PEDAGOGICS		UNITATS DIDÀCTIQUES				
		UD. 1	UD. 2	UD. 3	UD. 4	UD. 5
	1. Comprendre els conceptes i llenguatge visual del disseny gràfic i de les seues diferents manifestacions.					
	2. Conèixer els orígens i l'evolució del disseny gràfic i la seua relació amb l'entorn sociocultural.					
	3. Analitzar el recorregut històric, formal i tecnològic del disseny gràfic i identificar autors significatius.					
	4. Diferenciar les principals tendències històriques del disseny gràfic, els seus representants i realitzacions					
	5. Analitzar productes de disseny gràfic basant-se en els coneixements historicoartístics i les seues característiques tècniques, tecnològiques i comunicatives.					
	6. Valorar raonadament les aportacions del disseny gràfic a la cultura visual contemporània.					

		CURS 2024-25											
		SE P	OC T	NOV	1 ^a AV	DIC	ENE	FEB	MAR	AV FINA L	ABR	MAY	JUN
UNI TAT S DID ÀCT IQU ES	UD. 1												
	UD. 2												
	UD. 3												
	UD. 4												
	UD. 5												
											ATENCIÓ ALUMMENS TFC		

---

5. Metodologia didàctica.

La tasca habitual que anem a desenvolupar a l'aula consisteix, sobretot, en la projecció de les presentacions elaborades per la professora, amb les què introduïm l'alumnat en l'estudi i comprensió de la història i l'evolució del disseny gràfic i els estils que l'envolten. La professora prepara les sessions, aporta i assenyala els continguts d'estudi i els introdueix en el vocabulari específic de l'assignatura. Com estudis presencials que són, l'assistència i participació de l'alumnat en el desenvolupament actiu de les sessions és fonamental: cal que l'alumnat elabore les seues pròpies conclusions de les sessions.

Les activitats s'acompanyen d'exercicis, textos, esquemes i guions que faciliten la capacitat de l'alumnat per formar-se un criteri propi i personal i argumentar al voltant del seus referents. D'altra banda, també hauran de realitzar treballs d'investigació personal sobre determinats temes que es plantegen a l'aula.

Per altra banda, també plantegem una programació oberta i un aprenentatge invers. Per programació oberta entenem que els materials didàctics, els instruments d'avaluació i el percentatge del seu valor, els recursos, etc. poden patir certes modificacions, depenent dels possibles escenaris en els que ens arribem a trobar. Açò sempre es farà de manera consensuada amb els alumnes, per afavorir la qualitat de l'aprenentatge, deixant-hi constància a la memòria final. A l'aprenentatge invers es vol posar en marxa un model que optimitza la participació activa dels alumnes a través de diferents instruments i plataformes telemàtiques de la comunicació. Es pretén potenciar la competència professional i el sentit crític, més enllà d'un puntual esforç de memòria. És per això que cal també afavorir les tasques participatives dels alumnes a les sessions, afegint un major percentatge en la nota d'avaluació.

L'autoaprenentatge és fonamental per la formació dels alumnes. Cal que investigue i treballe amb tots aquells materials que se'ls hi proporciona. Així, també ens coordinem amb la resta de mòduls del cicle al llarg del curs.

---

6. Avaluació.

Consideracions generals

Pretenem que l'alumnat assolisca un bagatge artístic i cultural que li permeta fer un bon ús dels referents en el seu treball posterior. Així, valorem la capacitat de l'alumnat per identificar i reconèixer les característiques dels diferents períodes estudiats, de situar les realitzacions dels autors en relació amb el seu context històric i cultural, fer un ús adequat del vocabulari propi i específic de l'assignatura i assolir un sentit crític a través de la investigació i l'estudi.

Criteris d'avaluació

- L'alumnat explica les característiques fonamentals del disseny gràfic en relació amb el context historicoartístic en que es produeixen i amb altres manifestacions artístiques d'este.
- L'alumnat identifica tendències i autors significatius del disseny gràfic i realitzacions de referència.
- L'alumnat explica raonadament, utilitzant adequadament la terminologia de l'assignatura, les repercussions formals de l'evolució tècnica i tecnològica en la comunicació i el disseny gràfic.
- L'alumnat valora argumentadament productes de disseny gràfic actuals basant-se en la fonamentació històrica, la qualitat tècnica i la sensibilitat estètica.
- L'alumnat demostra interès i sensibilitat davant de l'observació i coneixement del disseny gràfic al llarg del seu recorregut històric.

Instruments d'avaluació

Els instruments d'avaluació són tres: la realització de les proves escrites, l'elaboració i defensa de treballs d'investigació/creació individual/grupals i la realització d'exercis, així com la participació en les activitats de classe. La nota final de l'assignatura esdevé de la combinació d'aquests tres instruments amb els següents percentatges; un 40% de la nota a les proves escrites, un 50% correspon als treballs individual/grupals, la realització d'exercis, anàlisis d'obra gràfica, comentaris de text o materials audiovisuals, etc. El 10% restant correspon a la participació activa, coherent i respectuosa en classe.

Procediment d'avaluació

AVALUACIÓ CONTINÚA

La nota de cada trimestre es componrà de 3 parts; la realització de les proves escrites, treballs d'investigació/creació individuals o en grup, i la participació en les activitats de classe. Per tal d'aprovar el semestre s'haurà d'obtenir un mínim de cinc (5) en la mitjana de cada un dels apartats indicats. La nota de cada trimestre serà el resultat de la mitja ponderada dels percentatges indicats. Els treballs suspesos no es poden tornar a entregar per a ser avaluats dins la contínua . No s'acceptaran treballs fora del termini d'entrega. Els treballs no entregats tindran una nota numèrica de 0 i faran mitja amb la resta de notes.

Tant en la realització de les proves escrites com en la presentació dels treballs l'alumne s'haurà d'adequar als criteris de correcció ortogràfica i d'expressió, demostrar l'assimilació dels continguts i el seu treball personal.

L'assistència a les classes, doncs, és obligatòria, la professora observarà el rendiment diari de l'alumnat. L'alumnat haurà de participar activament i col·laborar en el desenvolupament de l'assignatura.

1º trimestre

- Prova escrita: 40% de la nota
- Treballs individuals/grup: 50% de la nota
- Assistència, participació i activitat de classe: 10% de la nota

2º trimestre

- Prova escrita: 40% de la nota
  - Treballs individuals/grup: 50% de la nota
  - Assistència, participació i activitats de classe: 10% de la nota
- 10% de la nota

La nota final de l'assignatura serà una mitja de les notes dels dos semestres on el primer contarà un 40%, mentre el segon un 60% per tal de tenir en compte la progressió, millora i evolució de l'alumnat.

SISTEMA DE RECUPERACIÓ EN CONVOCATÒRIA ORDINÀRIA CONTINUA

Podran presentar-se a aquesta convocatòria aquells/lles alumnes que, no havent perdut el dret d'avaluació contínua (més del 20% de faltes d'assistència sense justificar) han suspès treballs o exàmens d'alguna de les avaluacions (primera o segona). L'alumnat haurà d'entregar els treballs o exercicis indicats per la professora. En el supòsit de no superació d'alguna avaluació, aquesta es podrà recuperar en l'avaluació final ordinària de març. En aquest cas, l'alumnat haurà de recuperar el contingut de l'avaluació no superada.

La nota d'aquesta convocatòria serà el resultat del càlcul del resultat de l'examen (40%), la mitja dels treballs i exercicis (50%) i l'assistència i participació (10%).

Final últim trimestre: març 2025

PÈRDUA AVALUACIÓ CONTÍNUA. AVALUACIÓ ORDINÀRIA ÚNICA

Si un alumne abandona l'assistència a les sessions lectives tenint més d'un 20% de les faltes sense justificar haurà de presentar-se a aquesta prova per tal d'aprovar l'assignatura.

-Aquesta convocatòria consistirà en:

-L'entrega de tots els treballs del curs.

-La realització d'un examen de TOT el contingut del curs.

En aquesta convocatòria l'examen serà un 60% de la nota i la resta d'activitats un 40%

Aquesta convocatòria tindrà lloc a final de curs.

Final últim trimestre: març 2025

CONVOCATÒRIA EXTRAORDINÀRIA

L'alumnat que, bé a l'avaluació final ordinària, bé contínua o bé única, obtingui una qualificació inferior a 5 podrà concórrer a la convocatòria extraordinària.

Aquesta convocatòria consistirà en:

-L'entrega de tots els treballs del curs.

-La realització d'un examen de TOT el contingut del curs.

En aquesta convocatòria l'examen serà un 60% de la nota i la resta d'activitats un 40%.

Final últim trimestre: juny 2025

---

7. Activitats extraescolars.

Les possibles activitats extraescolars es plantejaran una vegada iniciat el curs i tenint en compte les circumstàncies de l'alumnat i l'evolució del curs. És planteja la visita a exposicions i museus en diferents punts de la Comunitat Valenciana.

D'altra banda, es planteja la col·laboració amb altres assignatures del cicle per tal de proporcionar a l'alumnat una formació més completa i enriquidora al temps de fomentar la interacció i una visió més global de la disciplina.

---

8. Recursos.

Per tal de desenvolupar a nostra assignatura ens cal: pissarra, projector i un ordinador amb una bona connexió a Internet, que permeta una bona qualitat visual i d'àudio. Ens cal, també, una disposició adient de l'aula, que es pugui enfosquir per poder visualitzar les imatges, amb bona ventilació, taules i espai suficients per que els alumnes es troben còmodes i puguin variar la seua distribució mantenint el distanciament, i una instal·lació elèctrica que els permeta connectar els seus ordinadors. Aquests recursos es completen amb una bibliografia específica, adequada i actualitzada, així com revistes especialitzades i articles de premsa i digitals adequats.

Normativa d'aula

L'alumnat no podrà utilitzar dispositius d'àudio personals (audiòfons, "cascos") a l'aula mentre la professora fa les seues explicacions (de forma excepcionals, i segons s'indique en cada cas, es podran utilitzar als moments de fer exercicis d'aula individuals). De la mateixa forma, els dispositius electrònics com portàtils o tablets es podran utilitzar quan es realitza algun exercici d'aula o treball, segons indique la professora.

Es recomana prendre notes i apunts de les explicacions de la professora, en aquest cas es recomana prendre aquestes notes de forma manual, si l'alumnat prefereix prendre notes a un dispositiu electrònic haurà de demostrar que està utilitzant el dispositiu per tal motiu. Així també, no es podrà utilitzar el temps d'aquesta assignatura per fer treballs d'altres assignatures del cicle o per a temps d'oci personal de l'alumnat (jocs a l'ordinador, compres online, xarxes socials...etc)

---

9. Bibliografia

- Barnicoat, J.(1992) *Los carteles: su historia y su lenguaje*. Gustavo Gili. Barcelona.
- Gelb, I (1985). *Historia de la escritura*. Alianza Editorial. Madrid.
- GIRALT-MIRACLE, D. (1981). *Historia social y cultural del cartel*. Madrid: Ed M.E.C
- Gomez-Palacio, B. y Vit, A. (2011) *Guía completa del diseño gráfico*, Parramón, Barcelona.
- Meggs.P. (2015). *Historia del Diseño Gráfico*. RM.
- Satué, E. (1988) *El diseño Gráfico de la Antigüedad a nuestros días*. Alianza editorial, Madrid
- Stanfield. F, Mcgeown. L (2020) *El grabado y la impresión artesanal*. Promopress
- Lario, A. (2010) *Historia contemporánea universal: Del surgimiento del Estado contemporáneo a la Primera Guerra Mundial*. Alianza Editorial.
- Puig,J. (1986). *La publicidad: Historia y técnicas*. Barcelona: Ed. Mitre.
- Pizarroso, A. (1993). *Historia de la propaganda*, Eudema Universidad.
- VV.AA. (2020) *Guía del museo del Romanticismo de Madrid*. Museo del Romanticismo.
- VV.AA (2016) *La impresión como arte: técnicas tradicionales y contemporáneas*. Art Blume.